

LOKAAL BELANG: Algemene Beschouwingen bij Kadernota 2020-2023

Voorzitter, geachte leden van de Raad, dames en heren aanwezig en thuis kijkend naar deze Raadsvergadering.

U zult begrijpen dat ik naar aanleiding van het bericht deze morgen van het vertrek van onze wethouder Anita van Loon, onze algemene beschouwingen op een andere wijze zal aanvangen. Het vertrek van Anita van Loon valt ons rauw op het dak. Een zwarte dag is het voor ons en niet alleen voor Lokaal Belang maar voor geheel politiek bestuurlijk Zevenaar. Onze wethouder, Anita van Loon, die met hart en ziel verknocht was aan het Sociaal Domein en specifiek aan de zorg, voelde niet meer de steun vanuit de gemeenteraad die ze hard nodig had om de zorg, van vooral onze kwetsbare inwoners, op orde te krijgen

Een explosieve stijging van de kosten van vooral de Jeugdzorg en dit gecombineerd met een enorme complexiteit aan bureaucratische bedrijfsvoering van het zorgsysteem waarbij de Rijksoverheid schromelijk achterblijft met een voldoende adequate financiering om deze gedecentraliseerde zorgtaken naar behoren te kunnen uitvoeren. En dit alles wordt op het conto van Anita geschreven. En dat kan dus niet waar zijn. Een oplossing voor het probleem ligt natuurlijk ook in het systeem en het uitvoeringsniveau. Maar er kan pas een echte duurzame oplossing komen als Raad en College constructief in het belang van de zorg waarachtig gaan samenwerken.

Juist Anita was degene die de bedrijfsvoering rond het Sociaal Domein weer gezond wilde en moest maken. En hierbij hield zij steeds voor ogen dat het een en ander niet ten koste kon en mocht gaan van die kwetsbare mensen.

In haar ontslagbrief aan de gemeenteraad schrijft ze het volgende. Ik citeer uit de brief van Anita: "Ook ben ik trots op onze aanpak waarmee we een groot aantal gezinnen een veilige basis, om op te kunnen groeien, hebben gegeven. Onze aanpak van voorkoming van escalatie heeft zelfs landelijke aandacht gekregen. Voor mij staan de inwoners van de gemeente Zevenaar voorop. Ik ben blij dat ik mijn steentje heb bij gedragen aan een fijnere samenleving'. Voorzitter, hiermee raken we ook de kern van de zaak. Anita is altijd gegaan voor de inwoners, de inwoners staan op de eerste plaats en dat zal ze ook altijd blijven nastreven. Jammer, dat haar inzet op deze wijze ten einde loopt.

De voorliggende Kadernota voelt als een enorme stap terug in de tijd. Er moet namelijk weer fors bezuinigd worden. En niet zo'n klein beetje ook. De komende jaren vanaf 2019 t/m 2023, de reikwijdte van deze Kadernota, een totale bezuiniging van ongeveer 40 miljoen euro. Dat is een giga bezuiniging. Dat is ongekend. En het vreemde is dat dat niet komt omdat het slecht gaat met Zevenaar, met Nederland of met de wereldeconomie. De economie is booming, de investeringen gaan tot ongekende hoogtes, de woningbouw zit in de lift, de werkloosheid blijft gestaag dalen en personeel is bijna niet meer aan te slepen. Kortom, het gaat buitengewoon goed met de BV

Nederland. De enorme bezuiniging heeft te maken met het gegeven dat de kosten van de Jeugdzorg explosief stijgen en de algemene uitkering van het rijk daarmee geen gelijke tred houdt en schromelijk achterblijft.

Enerzijds worden we gegijzeld door de als maar oplopende grote financiële tekorten binnen het Sociaal Domein en anderzijds werkt de sterk achterblijvende algemene uitkering van de Rijksoverheid uitermate verlamdend op ons gemeentelijk beleid. We kunnen geen kant op. Het heeft op dit moment ook geen enkele zin om in het kader van deze algemene beschouwingen allerlei mooie vergezichten te schetsen. We staan namelijk nu met de rug tegen de muur. Dit geldt niet alleen voor de gemeente Zevenaar. Meer dan 95 % van alle gemeentes heeft hier in meer of mindere mate mee te maken. Natuurlijk is het onze opdracht om het sociaal domein “eindelijk” beheersbaar te krijgen. Op orde te krijgen. Om grip te krijgen. De gemeente Zevenaar ligt behoorlijk fors boven het gemiddelde landelijk tekort op het sociaal domein en dat is voor ons echt onaanvaardbaar. Wij zijn nog steeds niet in control. De basis is niet op orde.

Dus wat ons betreft een twee sporen aanpak. Het is zeer belangrijk dat we op korte termijn in ieder op of onder het landelijk tekort-gemiddelde van het sociaal domein komen. Maar het is aan de andere kant ook godsonmogelijk om deze giga grote tekorten volledig voor rekening van de gemeente te laten komen. Het kan niet anders dan dat ook de Rijksoverheid fors over de brug moet komen. Daar moeten we ook van uit gaan. Zo niet, dan kan alles op slot!

De richting die het college in de Kadernota aangeeft om tot taakstellende bezuinigingen te komen, vindt LOKAAL BELANG de juiste en past ook in die twee sporen aanpak. (Bezuinigen op het sociaal domein tot op of onder het landelijk niveau en tegelijkertijd moet de Den Haag over de brug komen!) Het college heeft tijdens de behandeling van de Voortgangsrapportage goed naar ons geluisterd. Dat doet ons deugd. In totaal worden er in de Kadernota zo’n 21 taakvelden aangegeven waarop bezuinigd dan wel waarop extra inkomsten gegenereerd kunnen worden. Te beginnen met bezuinigen daar waar de overschrijdingen zich voordoen en als allerlaatste strohalm de mogelijkheid om de belastingen verhogen. De bezuinigingen moeten dus vooral gerealiseerd worden binnen het sociaal domein. Hierbij denken wij aan efficiencyverbetering, doelmatigheid boven rechtmatigheid, het platslaan van complexiteit aan bureaucratische bedrijfsvoering, grip op de prijsstelling en ga zo maar door. Wij stellen met klem! In de zoektocht naar bezuinigingen zijn er voor Lokaal Belang geen ‘Heilige huisjes’. Het college geeft aan hiermee volop bezig te zijn. We kijken dan ook uit naar de maatregelen die genomen gaan worden. Uiterlijk in november 2019 bij de behandeling van de

begroting 2020 moeten de voorstellen bij de gemeenteraad liggen. We willen dan ook duidelijk zien dat we in meerjarig kader nadrukkelijk in control gaan komen.

We moeten echt bezuinigen op het sociaal domein. Als we dat niet doen, zou dat ook een verkeerd signaal naar Den Haag zijn. Den Haag kan dan denken “De gemeentes kunnen de tekorten van het sociaal domein binnen andere domeinen dekken!” We moeten in onze bezuinigingsplannen laten zien en voelen dat we niet meer die zorg kunnen bieden die gevraagd wordt. “Waar niets is, verliest zelfs de keizer zijn recht!”

Ook als we kijken naar de fasering in de hoogte van de taakstellende bezuinigingen te beginnen in 2020 met 3,4 miljoen en oplopend naar 8,1 miljoen in 2023 vinden wij dat verantwoord gekozen en dit past ook binnen ons twee sporen aanpak. Het is namelijk onmogelijk om in 2020 al het tekort van ruim 9 miljoen in één keer op te hoesten. Tijdens de behandeling in de Commissie Middelen waren er fracties die aangaven dat het tekort in 2020 wel meteen ingevuld kon worden. Ze wisten echter alleen niet waar de dekking vandaan moest komen.

Zoals ik al eerder heb aangegeven, leent deze Kadernota zich er niet echt voor om allerlei mooie toekomstige bespiegelingen en vergezichten de revue te laten passeren. Je zou eerder kunnen zeggen we moeten een pas op de plaats maken. Of zoals een collega fractielid regelmatig zegt: “Zitten de schoenveters wel goed vast?” Met andere woorden is de basis wel op orde? En daar maken wij ons toch wel zorgen over. Bijvoorbeeld hoever staat het met de harmoniseringsplannen? Volgens onze monitoring lopen zo’n 20 verordeningen / beleidsplannen achter op schema. 01-01-2020 zou het klaar moeten zijn. Het kan toch niet waar zijn dat deze termijn van 2 jaar via allerlei slinkse juridische uitvluchtmogelijkheden wordt verlengd? We gaan onze kostbare arbeidstijd hieraan toch niet verkwisten!

We noemen in dit verband de harmonisatie van het subsidiebeleid. Daar is veel tijd in gaan zitten en de communicatie richting verenigingen verloopt nogal eenzijdig. Dit heeft weer tot gevolg dat verenigingen de komende periode met zorg tegemoet zien. In dit verband geven wij nu al aan dat zorgvuldig omgegaan moet worden met de subsidiebudgetten tijdens de harmonisatie.

Een ontwikkeling die deels ook onderdeel is van het harmonisatietraject is het inzamelen van ons huishoudelijk restafval. De onderzoeken naar één nieuw centraal aanbestedstation zijn in gang gezet. LB ziet de noodzaak hiervan in maar wil haar vertegenwoordigers in het AB van de RDL meegeven dat wij mogelijkheden zien om naast dat ene centrale aanbestedstation ook te werken met decentrale

satellietstations waar in ieder geval GFT en wellicht nog een paar eenvoudige afvalstromen aangeboden kunnen worden.

Daarnaast vragen wij het college meer aandacht te hebben voor een betere data gedreven sturing. Dit geldt niet alleen voor het SD maar ook voor alle andere gemeentelijke domeinen. We ervaren nog te vaak dat we in raadsvoorstellen, beleidsnotities e.d. allerlei informatie voorgeschoteld krijgen vanuit de gemeentelijke organisatie waar we in principe weinig tot niets mee kunnen. Heel veel getallen, heel veel woorden, heel veel tabellen. Maar niet echt iets waar gedegen stuurinformatie achter zit. We doen een beroep op het college om de ambtelijke organisatie aan te sporen om met gedegen stuurinformatie te komen in plaats van met tuurinformatie.

In de kadernota is opgenomen dat de organisatie 25% van alle medewerkers extern inhuurt. **25%!** Wij hadden even nodig om die cijfers goed op ons in te laten werken. U stelt daarbij dat voor gemeentes van deze grootte in de regel 17% aan externe inhuur usance is en dat u op termijn naar dit lagere percentage gaat streven?! Wij vragen het college in dit kader: Laat dit percentage nadrukkelijk onderdeel zijn van de organisatie brede bezuinigingsexercitie!

LOKAAL BELANG wenst het college , ambtelijk apparaat en gemeenteraad veel succes en sterkte bij het uitvoeren van de enorme opdracht die voor ons ligt.